

Premi de Recerca
Vila de Palamós
2015-2016

Lorena Vilches Robledillo

OBRIR LA PORTA A L'INCONSCIENT

Educació i creativitat.
Un cas d'estudi:
alumnes de diferents èpoques
de l'Institut de Palamós

9

AJUNTAMENT DE PALAMÓS
Àrea de Cultura i Patrimoni

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

OBRIR LA PORTA A L'INCONSCIENT

Educació i creativitat.
Un cas d'estudi:
alumnes de diferents èpoques
de l'Institut de Palamós

1	Introducció	2
1.1.	Objectius	4
1.2.	Metodologia	4
2	Marc conceptual	5
2.1.	Què és la creativitat?	5
2.2.	Importància de la creativitat al llarg de la història	6
2.3.	Paper de la creativitat en la societat actual i futura	8
2.4.	Maslow, Taft i Guilford	8
3	Desenvolupament de la investigació	9
3.1.	Fitxes biogràfiques	9
3.2.	Taula de dates	17
3.3.	Anys de sortida dels exalumnes	17
3.4.	Influència de la creativitat en els exalumnes de l'institut	17
3.5.	La idea de la creativitat	18
3.6.	Situació geogràfica actual dels exalumnes	21
4	Conclusions	21
4.1.	Fi de la recerca	21
4.2.	Perfil del creador	22
4.3.	Experiència personal	23
5	Bibliografia	24
6	Agraïments	27

1 Introducció

Des de petita m'he interessat per la creativitat. He fet teatre a la meua escola, el Vila-romà, i amb l'Alexan Weltz al casal teatral. També he fet dibuix al Cercle Artístic, amb l'Eduard de Cabrera, i he sigut alumna de la Carme Payet. A més he ballat des dels tres anys fins als catorze en diferents escoles de dansa, com la de la Georgina Ors i CobosMika.

Des de fa uns anys he intentat, a més, treballar la creativitat en el món del lleure com a premonitora a l'Escola Empordà. Això m'ha motivat a voler investigar sobre aquest aspecte en l'educació. Per fer-ho he decidit buscar exalumnes de l'Institut de Palamós que es dediquin o tinguin com a passatemps l'acte de la creació. Vaig decidir que analitzaria la creativitat, a partir de l'experiència personal i professional dels exalumnes de l'Institut que treballin o experimentin la creació.

El títol del treball va néixer durant la primera entrevista que vaig fer a l'estiu i fa referència a la descripció que més m'ha agradat del que és el concepte de creativitat. Crec que la definició encaixa perfectament amb el que vull transmetre amb el treball i reflecteix l'esforç de tots aquests mesos. És curt i precís, però expressa moltíssim. Per això, agraeixo a la Tània Font l'espontaneïtat amb què la va dir.

Abans de fer el treball vaig informar-me'n llegint diferents psicòlegs i experts en el tema de la creativitat relacionada amb l'educació. Per això, exposaré una mica de teoria a la introducció del treball, ja que ho explicaré seguint l'ordre dels fets: després d'investigar el que llegieu a continuació, va sorgir la hipòtesi.

Em va cridar l'atenció el que va dir el Dr. Richard Florida. Ell creu que existeix la classe creativa. Aquesta, segons ell, va néixer al segle XXI als països desenvolupats i és el motor del desenvolupament econòmic. Està composta per arquitectes, dissenyadors, professors d'universitat, escriptors, artistes, músics, científics... Tots ells necessiten la creativitat per treballar.

Al meu treball, he reunit vint-i-vuit exalumnes, i tot i que per a alguns la creativitat només forma part del seu *hobby*, per a d'altres també és imprescindible. L'important és que d'una manera o altra tots formen part de la classe creativa de què parla Florida.

Però, què els ha portat a formar part d'aquesta classe? Què els ha portat a ésser creatius? Resulta obvi que estem vivint un moment de crisi en tots els sentits, i l'educació també se n'està veient afectada. Per aconseguir l'èxit en aquest àmbit, hauríem d'incorporar la creativitat en el procés d'aprenentatge de l'alumne, des que s'escolaritza fins que acaba d'estudiar. Com que això avui dia no passa, tant mestres com alumnes se senten desmotivats, i tenim un tant per cent molt elevat de fracàs escolar.

Des de petits resolem problemes intencionadament de manera original, ens interroguem i juguem, ens permetem el risc d'equivocar-nos i expressem les nostres emocions, tenim ganes d'aprendre i busquem solucions alternatives, tot gràcies a la nostra creativitat.

Quan dic que és gràcies a la nostra creativitat, em refereixo que tots podem ser creatius. No és una qualitat exclusiva d'uns privilegiats, ni és un do. Anomenem gent "creativa" els pocs que tenen la creativitat desenvolupada, que són els que pertanyen a la classe creativa de què parlàvem abans, però realment la creativitat és com un múscul, i no només pot exercitar-se, sinó que s'ha de fer. Com més l'exercitem, més lluny podrem arribar i més imaginació per innovar tindrem, ja que la innovació i la creativitat van de la mà. Innovem a partir de la creativitat. Per ser pràctics, podríem dir que els ingredients bàsics serien la creativitat, i cuinant-los tenim la capacitat d'innovar.

Aquesta hauria de ser la tasca de l'educació: descobrir les capacitats creatives de cada alumne i potenciar-les, ajudant la persona i no el col·lectiu en general, especialitzant-se cas per cas, alumne per alumne.

L'error del sistema educatiu actual és que promou la creença que a cada pregunta correspon una única resposta.

Gràcies a un estudi fet a Anglaterra, sabem que el coeficient intel·lectual dels individus (que mesura la capacitat de raonament lògic), augmenta tres punts per dècada, però la capacitat creativa d'aquests (que ofereix respostes diverses a un mateix problema) decreix cada vegada més. Aquest estudi conclou dient que no pot ser exitós un sistema educatiu heretat per la revolució industrial i concebut per a produir mà d'obra lletrada, i que vivim en una societat en la qual cada vegada els mitjans audiovisuals són més importants, i no es dona prou importància a l'educació.

És a dir, que el sistema educatiu està endarrerit, i la societat va un pas per endavant. I, per tant, no s'està formant gent preparada per tenir èxit en la societat actual. Això és perquè abans la societat necessitava persones capaces de conivir en entorns homogenis i estables, i l'escola havia d'ensenyar a llegir i escriure als nens, ja que aquesta era la manera de preparar-los per formar part del sistema laboral.

Eren uns temps completament diferents dels que ens està tocant viure a nosaltres ara, sense Internet i sense la possibilitat de comunicar-se d'una manera tan eficient com la d'avui dia. La creativitat es veia com un "do" artístic, un accessori que no feia falta posseir.

Ara, en canvi, es necessita gent activa, que processi ràpidament moltes informacions diferents, aporti valor al seu entorn i s'adapti als canvis que aquest pateix. A mesura que la societat avança, hem d'avançar nosaltres amb ella. No serveix de res aprendre's de memòria tota una enciclopèdia, si agafant el telèfon i prement una pantalla tàctil podem obtenir tota aquesta informació. Ara necessitem saber aplicar aquesta informació a cada situació.

Tony Wagner defensa que ens seguiran fent falta alguns coneixements bàsics, però creu que cada vegada s'ha de deixar més espai a l'experimentació i la creativitat, sobretot a partir de la secundària, per fomentar la curiositat, la motivació i la disposició a assumir riscos.

Vigotsky, un psicòleg rus de finals del segle XIX, va dir que el sentiment i el pensament mouen la creació humana, i això és precisament el que necessitem, aprendre a pensar des del sentiment, fent connexions constantment entre el que sabem i el que estem aprenent en el moment. Així anem creant un model de persona autosuficient, creativa, lògica i amb esperit crític. Per aconseguir això, hem de donar més importància a l'art, la música i la literatura, ja que això fa que experimentem amb la nostra imaginació, la nostra curiositat i la nostra sensibilitat. Referint-nos a un terme platònic, podem dir que hem de cultivar els "ulls de la ment", el coneixement, ja que no serveix de res estudiar un temari, escriure'l igual en un examen i després oblidar el que tant d'esforç ens ha costat memoritzar.

L'educador Ken Robinson creu que la creativitat és avui tan important com l'alfabetització. Creu que és essencial per poder treballar en un món globalitzat, i defensa potenciar el pensament divergent, que és l'habilitat de veure moltes possibles respostes a una mateixa pregunta. Amb això tornem a l'estudi anglosaxó que deia que avui dia s'educa per veure només una resposta correcta a una qüestió, ja que els nens en néixer tenen pensament divergent, però el perden amb l'escolarització.

Robinson s'atreveix a dir també que per culpa del sistema educatiu actual, concebut per a l'economia industrial, que es basa en el coneixement dels clàssics i en el raonament deductiu, molta gent creu que no és intel·ligent.

Pensa que un títol acadèmic avui dia no garanteix una feina, ja que s'hauria de fomentar la col·laboració en grup, perquè sorgeixin idees millors.

Richard Gerver, un professor i director d'una escola anglesa, creu que els nens neixen lliurepensadors i amb ganes d'aprendre, però quan entren a l'escola, a base d'avaluar-los i de fer una mateixa feina sempre, s'avorreixen.

Ell defensa que tothom ha de poder actuar sense necessitar un cap, tothom ha de prendre decisions per ell mateix, ser autosuficient, capaç de trencar les normes i desafiar els convencionalismes. A més, ell detesta els deures, creu que no serveixen per a res, i que cada país ha de tenir un sistema educatiu, ja que actualment s'intenten copiar els uns als altres, però no funciona perquè cada país, cada ciutat i cada escola és diferent. Per això, ell proposa que cada col·lectiu desenvolupi una forma de pensar i l'apliqui.

Howard Gardner, un altre psicòleg, defensa que no tots els alumnes són iguals, i, per tant, no poden aprendre tots iguals ni destacar en els mateixos àmbits. Creu que no hi ha una única intel·ligència, sinó que n'hi ha vuit (la lingüística, la logicomatemàtica, la cinetocorporal, la musical, la intrapersonal, l'espacial, la naturalista i la interpersonal).

Per altra banda, el psicopedagog Francesco Tonucci pensa que les escoles no haurien de tenir aules, sinó tallers i laboratoris, on els nens de totes les edats poguessin moure's i investigar segons el que els agrada. També vol que canviï el fet que un adult treballa vuit hores i sap que rebrà un sou a canvi, però un alumne no sap què rebrà a canvi, i moltes vegades no rep res. Per això abandonen l'escola.

Per acabar, Roger Schank ens fa reflexionar explicant que el sistema educatiu continua com fa cent anys: "donant lliçons que els estudiants no escolten i després mai recorden." [...] "Recordar no és un procés conscient, sinó que es basa en experiències". Aquest és un motiu pel qual les classes haurien d'estar dedicades al fet que l'alumne aprengués per ell mateix a través de fonts d'informació.

Penso que hem de replantejar-nos seriosament continuar amb aquest sistema educatiu, i crec que estaria bé canviar-lo per un altre que fomentés l'entusiasme, la responsabilitat i la transparència, perquè és imprescindible ser honest amb tothom, i també amb un mateix, la flexibilitat per poder adaptar-se als canvis, la curiositat, l'autonomia, l'emprenedoria, la tolerància, la cooperació i òbviament la creativitat.

Havent investigat això i tenint una opinió fundada sobre el tema, vaig poder decidir la meua hipòtesi:

El sistema educatiu, representat per l'Institut, transmet els valors creatius?

1.1. Objectius

Abans de posar-me a treballar, vaig marcar-me uns objectius, que en aquest cas eren el coneixement que volia haver adquirit al final del treball i el que pretenia amb ell. El primer era tenir una visió de la creativitat a partir de l'experiència personal i professional dels exalumnes de l'Institut que treballin o experimentin la creació. És a dir, aprendre com veuen ells la creativitat (com és el seu dia a dia, com van iniciar la seva carrera, si el temps que van ser alumnes de l'Institut de Palamós els ha influït en el fet de ser creatius, el que significa per a ells tot el que fan,...).

Vaig pensar que havien de ser de l'Institut perquè és on he estudiat des dels dotze anys i fer-ho sobre Palamós era massa extens. També vaig concretar que fossin menors de quaranta-cinc anys, de tal manera que podien haver estudiat a l'edifici del Tennis, inaugurat l'any 1985 en unes instal·lacions provisionals, o on està situat actualment, al carrer Nàpols, 22, inaugurat l'any 1991. Havien de ser de diverses promocions, diferents sexes i que hi hagués certa varietat creativa.

El segon era conèixer les bases que cal tenir per ser creatiu. També volia saber quines bases tenen els exalumnes que participen en el meu treball, cosa que esbrinaria fent l'entrevista i cercant coses d'ells a la xarxa.

A més volia tenir un coneixement de l'actualitat de l'art.

Volia saber també quanta gent seguia vivint al poble, quanta gent havia marxat, on i per què. Per últim, volia conèixer com és el dia a dia de l'artista, i a diferència del que pensa molta gent, no és gens fàcil i penso que no es valora tot el que s'hauria de valorar.

1.2. Metodologia

Vaig començar el treball durant la Setmana Santa, començant a recopilar els contactes i buscant-ne informació. També vaig anar al Servei d'Arxiu Municipal, on em van facilitar alguns noms, i a la biblioteca, a la secció de llibres locals, on vaig buscar llibre per llibre i vaig anar anotant els autors menors de quaranta-cinc anys que havien nascut a Palamós, per més tard comprovar si havien estudiat a l'Institut o a l'Escola Vedruna.

Entre els contactes que em va facilitar el meu tutor, els que vaig trobar i els que em van anar dient els exalumnes a qui entrevistava, a poc a poc vaig anar fent una llista de més d'una vintena de persones. Havien de tenir en comú que fossin exalumnes de l'Institut de Palamós, que el seu perfil professional estigués entorn de la creativitat (tot i que també podien dedicar-s'hi com a passatemps) i que fossin menors de quaranta-cinc anys.

A l'estiu vaig fer un qüestionari i vaig començar a contactar amb la gent. També vaig documentar-me sobre què és la creativitat i com és una persona creativa, per poder fer la part teòrica del treball, i vaig fer-ho llegint llibres i cercant a Internet les pàgines que podeu trobar a la bibliografia.

Vaig estar tot l'estiu fent entrevistes. No vaig poder trobar-me amb tots els vint-i-vuit, alguns perquè vivien molt lluny, altres perquè els anava millor que els enviés per correu el qüestionari..., tot i així, d'una manera o d'una altra, tots han fet el possible per ajudar-me a través d'Internet, i per això els estic molt agraïda.

Com que les entrevistes són molt llargues, vaig elaborar una fitxa biogràfica de cada exalumne perquè el lector pogués conèixer tots els participants del treball, la promoció a la qual pertanyen i veïés també la seva evolució com a artista en fotos, amb els anys corresponents de cada una.

Vaig resumir els punts en comú que tenien a cada pregunta tots els entrevistats, per veure en què s'assemblaven, i així fer un perfil de creador basat en ells.

Vaig agrupar la idea de creativitat de tots, per així poder tenir una visió general del que és la creativitat per a ells.

A més a més, vaig investigar si l'Institut havia influït en la creativitat dels exalumnes.

També vaig fer un mapa amb la seva localització inicial i actual, una taula amb els dies que hi he parlat i el dia que em van lliurar el qüestionari o que els vaig fer l'entrevista, i una gràfica que mostra durant quins anys van ser alumnes de l'Institut.

Vaig demanar ajuda a la Conxita, la psicòloga de l'Institut, però el que em va oferir no em va ser útil per al que necessitava per al treball; tot i així li estic molt agraïda que m'ajudés.

La utilització de les noves tecnologies ha estat un recurs imprescindible per a la realització del meu treball. He pogut contactar amb els exalumnes a través de xarxes socials com Facebook, o aplicacions com Whatsapp.

He creat jo els mapes amb el Google Maps, i les gràfiques per transmetre la informació d'una manera més visual també són d'elaboració pròpia. Finalment, he fet un muntatge audiovisual d'alguns dels membres que han participat en el meu treball, per acabar el projecte d'una manera més creativa, visual i diferent, i que els mateixos autors i autores ens transmetin el que és per a ells la creativitat.

Algunes de les preguntes del qüestionari les vaig fer jo, perquè tenia curiositat i volia que me les responguessin, d'altres les vaig fer a partir del que havia llegit als llibres, i d'altres, a partir d'un document que em va enviar el meu tutor

Ara explicaré per què vaig triar les preguntes del qüestionari:

Les primeres preguntes són per conèixer la persona entrevistada. Per saber com són, què fan, com es veuen ells a si mateixos, com van iniciar la seva carrera, quins problemes van tenir, si el seu pas per l'Institut ha influït en la seva creativitat, si es van fixar en algú a l'hora de decidir a què es volien dedicar, com és el seu dia a dia, quin valor destacarien més de la seva feina, com és el seu procés creatiu i quines ambicions de futur tenen.

Sempre he sentit a dir que els esquerrans tenen més desenvolupada la part dreta del cervell, que sol ser la part creativa, i els dretans la part esquerra, que és la més científica. Per tant, si una persona és esquerrana, en teoria ha de ser artista, i si és dretana, serà millor en matemàtiques o en seguir processos lògics. Volia comprovar si això era veritat o no, i així va néixer la pregunta vuit.

Els valors que podem associar a una persona creativa són: la confiança en un mateix, el valor, la flexibilitat, l'alta capacitat d'associació, l'alta capacitat de percepció, la capacitat intuïtiva, la imaginació, la capacitat crítica, la curiositat intel·lectual, el fet de sentir-se estimats i protegits, el fet de sentir-se lliures, l'entusiasme, el fet d'ésser profunds amb allò que fan, d'ésser tenaços i intuïtius i de saber exposar la informació de forma clara utilitzant un llenguatge apropiat. Per això, vaig decidir que els preguntaria quins valors creien que tenien i quins no.

Volia saber també com descriurien ells una persona creativa i quin moment del procés creatiu era més important per a ells.

La segona part del qüestionari eren preguntes sobre diferents competències (de la comunicació, de la creativitat, de treball en equip, de capacitat d'aprenentatge i de capacitat de gestió). Una persona posseeix alguna d'aquestes competències, si alguna d'elles forma part del seu comportament sense proposar-s'ho, d'una manera inconscient i en els mateixos termes en què està definida. Per tant, una persona sap comunicar-se, innovar, treballar en equip, interioritzar el que aprèn i gestionar si té aquestes capacitats, que són imprescindibles per ser creatiu. Això no vol dir que tots les hagin de tenir totes, però sí que les han de tenir depenent del que exerceixin. Per exemple, és totalment necessari que un gestor teatral tingui capacitat de gestió.

Les dues últimes preguntes eren si tenien pàgines web on poder veure treballs seus, i si podien facilitar-me una biografia laboral seva, com un currículum.

2 Marc conceptual

2.1. Què és la creativitat?

Els diccionaris, com la RAE o l'IEC, descriuen la creativitat com

”la facultat de crear, la capacitat de creació o la qualitat de ser creatiu.

Si “crear” és un acte, la creativitat és una capacitat, una competència. És l'hàbit de crear. Consisteix a trobar procediments o elements per desenvolupar tasques d'una manera diferent de la tradicional, amb la intenció de complir desitjos personals o grupals d'una forma més ràpida, senzilla, eficient o econòmica. A més, ha de servir per solucionar un problema, per millorar una situació o per assolir una meta existent.

Una persona creativa pot generar idees i objectes nous i originals, siguin idees filosòfiques, quadres o música. Però no vol dir que per ser creatiu s'hagi de ser artista, ja que qualsevol acte que mostri una superació es pot denominar com una activitat creativa.

Si un pastisser decora l'aparador de la seva botiga de tal forma que cridi l'atenció, és creatiu, ja que la finalitat és poder vendre més. El mateix passa amb un conductor que busca una millor ruta. Tots, tant els artistes creatius com els treballadors

que busquen una millor manera de fer les coses, tenen noves idees que són útils. Són les aptituds, forces i talents que es manifesten amb la intuïció, la imaginació, l'originalitat, la inventiva i la solució de problemes.

2.2. Importància de la creativitat al llarg de la història

Els éssers humans hem sigut creatius sempre. A continuació farem un repàs de la importància de la creativitat al llarg de la història, per entendre com ha evolucionat:

► Era primitiva

Fa més de 30.000 anys, els éssers humans van crear les primeres eines per caçar, els primers intents de llenguatge parlat i també les primeres obres artístiques, conegudes com a art rupestre.

Les màscares van ser la primera manifestació artística de l'home primitiu per a connectar-se amb el món desconegut. Més tard van utilitzar el tòtem com a animal protector de la tribu.

► Antiguitat clàssica

A Grècia es donava valor a la perfecció de l'obra d'acord amb les normes i les regles de l'ofici, i no a la creativitat; és a dir, a la destresa que una persona podia tenir, abans que a l'enginy o al procés del producte.

A Roma, el gran dogma d'aquesta època era l'harmonia, a la qual s'arribava mitjançant les normes que la mateixa naturalesa seguia. L'artista havia d'investigar aquestes lleis de la naturalesa i obeir-les.

En aquesta època també es va crear l'alfabet, a l'Orient Mitjà, que més tard va ser perfeccionat pels grecs. Va aparèixer el concepte de l'estètica per regir l'art, es considera que crear és pensar, i l'art i la creativitat es dirigeixen cap al racionalisme.

► Edat mitjana

Aquesta època va estar molt marcada per la religió, en què l'acte de crear estava reservat a Déu. La imaginació va ser desterrada, ja que no es permetia crear obres subjectives. La innovació era inapropiada. Tot i així, hi ha aspectes d'aquella etapa de la història que es poden considerar creatius, com l'alquímia medieval, que barreja la poesia, la religió i els principis de la química.

Va persistir l'antiga idea que l'art no formava part de la creativitat, i per tant, la poesia no en formava part. L'artista medieval va ser comparat amb teixidors, sastres, brodadors o altres artesans.

► El Renaixement

Al segle XV, a Florència, Itàlia, sorgeix el Renaixement. L'home medieval es va convertir en un home ple de curiositat per la realitat, pel món material que els envoltava i per la natura. Els artistes del Renaixement van ser científics capaços d'observar-ho i estudiar-ho tot, i volien imitar la natura.

La pintura plana de l'edat mitjana va ser reemplaçada per les tres dimensions. L'arquitectura va deixar de ser vista com un mitjà per arribar a Déu i es va tornar funcional per a l'home.

Els pintors estudiaven les proporcions del cos humà i la ciència de la perspectiva. Observaven la realitat i tenien un profund coneixement de les matemàtiques.

Les obres no són anònimes i això implica que es valori la creativitat de l'escriptor, se'n reconegui la capacitat creadora i se'l comenci a acceptar a dins de la societat, equiparant-lo amb intel·lectuals i científics.

Va ser una època de revolució creativa. L'home renaixentista era conscient de la seva independència i la seva creativitat, i una de les figures més importants va ser Leonardo Da Vinci, que donava importància a la curiositat i a l'observació.

► Segles XVII i XVIII

Al segle XVII un poeta polonès, Maciej Kazimiers Sarbiewski, va dir que un poeta crea, i va haver de superar molts obstacles perquè el concepte de creativitat entrés a la cultura europea. Tot i fer-ho tardanament, entre aquell mateix segle i el següent, es va poder canviar la mentalitat de la gent. A pesar d'això, la creativitat no ha estat mai deslligada de l'artista, ja que és l'essència de tot el que l'artista crea.

► Segle XIX

La societat viu la revolució industrial i això influeix en molts aspectes de la seva vida, com la conceptualització i l'aplicació de la creativitat. Va començar a ser important en el camp de l'art i la tecnologia, i a ser acceptada com a generadora d'accions i innovacions científiques.

Alguns coneguts científics van començar a reflexionar i discutir sobre el procés de creació. A partir d'aquest segle es va començar a aplicar a tot el que tingués a veure amb la cultura i amb la tecnologia, la política, la ciència o l'administració.

► Segle XX

La creativitat va adquirir una major rellevància i es va començar a aplicar a l'elaboració de productes. La gent començava a relacionar-la amb la generació d'idees.

El surrealisme tractava de plasmar el món dels somnis i dels fenòmens subconscients en la manera de fer art. La importància del surrealisme és crucial per a l'estudi de la creativitat, ja que ens mostra que el nostre inconscient és el camp més fèrtil per al desenvolupament de la creativitat.

El 1981, el metge Roger Sperry va rebre el Nobel de Medicina pels seus descobriments relacionats amb els hemisferis cerebrals, en què conviuen dos mons diferents. Cada hemisferi té unes característiques i uns usos complementaris, i distints. L'hemisferi esquerre és verbal, seqüencial, lògic, lineal, racional i analític. L'hemisferi dret no és verbal, pensa de manera simultània, és imaginatiu, no funciona de manera lineal, és intuïtiu i estableix mecanismes d'associació. És l'hemisferi relacionat amb les activitats creatives.

Als anys 50, Joy P. Guilford, un psicòleg nord-americà, va demostrar que la creativitat podia ser desenvolupada. Anys més tard, Howard Gardner, el psicòleg de la Universitat de Harvard, va demostrar que la creativitat no era necessàriament una major quantitat d'intel·ligència atribuïble a un individu, sinó més aviat un altre tipus d'intel·ligència.

Aquests són els tipus d'intel·ligència que hi ha, segons Gardner:

- 1 **Visual-espacial:** que tenen la capacitat per representar i percebre el món de manera exacta. Les persones amb aquesta intel·ligència destacada aprenen millor amb imatges, tenen una gran facilitat per dibuixar i pintar.
- 2 **Verbal-lingüística:** que poden pensar amb paraules, que tenen gran capacitat de comunicar-se oralment o per escrit. Les persones tenen un vocabulari extens i ric, i són bones en ortografia.
- 3 **Naturalista:** que gaudeixen dels animals i la natura. Les persones aprenen mitjançant la classificació i l'ordre, i tenen una capacitat increïble d'observació.
- 4 **Lògica-matemàtica:** que tenen un pensament abstracte. Són individus bons resolent problemes numèrics i que requereixen raonament lògic.
- 5 **Interpersonal:** que tenen facilitat per ser líders i guiar els companys per a resoldre un problema comú. Aquests individus tenen facilitat per fer i mantenir amistats.
- 6 **Intrapersonal:** que són introspectius i solitaris. Són persones que tenen una gran capacitat de reflexió i d'autoconeixement.
- 7 **Corporal:** que són actius i es comuniquen mitjançant el cos i el moviment. Són grans ballarins i esportistes. Són persones que tenen una gran capacitat de coordinació.
- 8 **Musical:** que gaudeixen de la música i els sons. Aquests individus tenen una especial sensibilitat per entendre el llenguatge musical.

► Segle XXI

En aquest segle la creativitat viu el seu major esplendor. En tenim un coneixement més gran i s'aplica al dia a dia de les persones. Existeix una gran preocupació per desenvolupar aquesta habilitat i poder manifestar-la, i per això hi ha manuals d'autoajuda i cursos per desenvolupar-la.

L'art en el segle XXI vol influir en el receptor a través d'estímuls nous, experimentar, trencar amb l'art acadèmic i buscar noves formes expositives. Gràcies al canvi de mentalitat que es va produir al segle XX, ara l'artista pretén ser reconegut i treure'n un benefici, ja que veu l'art com un negoci. També hem d'afegir a tot això l'impacte de l'era de la informació, l'augment de galeries d'art i exposicions, i el fet que hi hagi clients comercials.

Abans la relació de l'artista amb el públic era passiva. Ara l'art és un mitjà per transmetre sensacions, no bellesa, i el públic s'implica en el procés de creació artística.

2.3. Paper de la creativitat en la societat actual i futura

Tal com defensen tots els autors que he citat anteriorment, avui en dia és incompatible tenir un negoci i no ser creatiu, ja que s'ha de reinventar contínuament, i sense creativitat no hi ha desenvolupament personal ni social. El progrés depèn de la inventiva i la capacitat creadora, a més de comptar amb l'experiència. La innovació no és només necessària en l'àmbit de l'empresa o del treball, a l'educació també es necessiten idees noves i de qualitat.

Fa més d'un segle que es parla de creativitat, així que podem donar-la com a superada. Els psicòlegs i psicopedagogs que estudien la creativitat com a objecte de coneixement volen fer un pas més enllà i integrar-la com a valor social. Creuen que s'ha de desenvolupar i integrar-se en el comportament habitual de tots nosaltres, igual que l'educació o la salut.

Qualsevol pot ser creatiu, tant fent-ne un estudi, com aplicant la creativitat en el seu àmbit de treball o simplement creant. La qüestió és participar i no deixar-la tancada en un racó de l'inconscient.

2.4. Maslow, Taft i Guilford

Tres psicòlegs del s. XX han destacat pels seus estudis de la creativitat:

Abraham Maslow, d'Estat Units, va classificar la creativitat segons dos tipus, la primària i la secundària. Considera que tothom té capacitat d'accedir a una creativitat primària, i pel que fa a la secundària, diu que cadascú en té la seva d'individual, depenent de les habilitats o de la formació d'aquella persona. Segons Maslow, només es podien aconseguir les necessitats superiors quan s'havien assolit les bàsiques. Considerava que una persona creativa tenia totes les característiques que ell associava amb l'autorealització.

Taft, un altre psicòleg del s. XX, va distingir entre creativitat calenta (espontània, sense control i de lliure expressió, que anava lligada a la part emocional del cervell) i creativitat freda (la capacitat de resoldre conflictes o explorar coneixements i idees).

Joy Paul Guilford diferenciava quatre tipus de creativitat:

- **La filogenètica**, la pròpia de qualsevol individu, independentment del grau de desenvolupament al qual ell sigui capaç d'arribar.
- **La potencial**, que depèn de les capacitats individuals. Amb aquest tipus de creativitat es té la capacitat de crear noves idees.
- **La cinètica**, relacionada amb el moviment, es tracta de quan la creativitat s'expressa a l'acte.
- **La fàtica** és l'últim tipus i està relacionada amb la cinètica, és el resultat del procés realitzat.

Avui dia, aquests experts en creativitat diferencien tres tipus de subjecte creatiu:

- 1 **El geni creador:** té unes qualitats úniques per a la creació, un do amb el qual ha nascut. Acaba obsessionant-se amb la seva creació i sol ser una persona absent de la realitat quotidiana. Molta gent dubta de si és una persona equilibrada mentalment. Alguns exemples de genis creadors al llarg de la història són Plató, Aristòtil, Einstein, Newton, Fídies, Leonardo da Vinci, Miquel Àngel, Picasso, Dalí, Cervantes, Goethe i Beethoven.
- 2 **La persona creadora:** expressa la seva creativitat fent obres que la societat considera valuoses. Té la capacitat de crear, generar i comunicar idees. És expressiva i enginyosa, i trasllada aquestes qualitats a la seva feina. Solen ser observadors i són capaços de captar detalls que altra gent no pot veure.
- 3 **La persona pseudocreativa:** Al contrari del que passa normalment, en què la creativitat es relaciona amb valors positius i serveix per crear coses útils que milloren el món on vivim, aquest tipus de creativitat té com a finalitat tot el contrari: la destrucció, la corrupció, el sadisme o el terrorisme. Vol perjudicar, i ho fa ideant plans o instruments destructius, com els invents de tortura, les dictadures o els experiments de la Segona Guerra Mundial. L'ésser humà aplica la seva imaginació per dur a terme uns propòsits que no es corresponen amb els valors ètics. Solen ser persones amb traumes, problemes psicològics o que no tenen una identitat fixada.

3 Desenvolupament de la investigació

3.1. Fitxes biogràfiques

Abans d'estudiar els processos creatius dels exalumnes, he fet una fitxa biogràfica de cada un perquè els pugueu conèixer.

Alex Domènech

L'Alex Domènech va néixer el 1992, i va ser alumne de l'Institut durant els anys 2005 i 2008, des de segon d'ESO fins a primer de batxillerat. Els seus referents són El Tricicle i Mr. Bean per la facilitat amb què retransmetien el seu humor universal. Veu el teatre com una forma de completar-se a si mateix.

Alexan Weltz

Nascut el 1980 i alumne de l'Institut des del 1995 fins al 2000, època en què va iniciar la seva carrera teatral, musical i literària.

Expressa l'art amb la quotidianitat, amb escrits o cançons. Li agrada transmetre la seva personalitat amb coses senzilles, com la seva manera de vestir, de pentinar-se o de pensar. És l'autor dels llibres *L'Abans*, i *Palamós desaparegut*.

Amós Pérez

L'Amós sempre va tenir clar que volia viure de la música, i ho va aconseguir sent mestre. Va néixer el 1985 i va estudiar al nostre Institut entre el 2001 i el 2003.

Toca la viola i el violí, i va començar la seva carrera a l'escola de música, on tenien una orquestra. Un dia li van demanar per anar a tocar a una orquestra d'una altra escola, i així va anar passant d'orquestra en orquestra. A poc a poc va començar a ser més conegut i es va anar fent un lloc en el panorama musical gironí.

Ha compost diverses peces musicals i fa arranjaments.

Projecte de 2016
de Blanca Costa.

Blanca Costa

Va néixer el 1979 i va estudiar a l'IES des del 1994 fins al 1997, època en què va començar a tenir clar que volia cursar belles arts. Es dedica al disseny gràfic, en la seva pròpia empresa, Blancadisseny, tot i que també es va dedicar a la pintura durant un temps.

Alex Domènech. Imatge del 2009 de l'obra *Primera Plana*, amb la companyia de teatre La Gespa.

Alexan Weltz, el segon protagonista per la dreta a *Els Pastorets*, desembre de 2014.

Amós Pérez, concert del 2013, amb la Marina Pagès, que va ser professora d'ell.

P.O.T.S. (progrés d'obres per la transmutació social). Exposició per reflexionar sobre el llenguatge de signes i els símbols. Any 2012, de Boris Prat.

Carles Blues tocant sol al carrer l'1 d'agost del 2014.

Coco a *Hijos de Sam* l'any 2002, amb l'Alexan Wetz com a component del grup.

Mockup d'un tríptic que va dissenyar Gisela Cruz per explicar el muntatge d'una cadira de fusta que va construir per una altra assignatura. Fet a l'any 2014.

Boris Prat

És artista visual. Va néixer el 1982, i va ser alumne de l'Institut des dels catorze fins als setze anys. Dibuixa, pinta, esculpeix, fa vídeos, teatre i música. Va formar part de la primera generació que va poder estudiar batxillerat artístic, i tot seguit va marxar a Barcelona a estudiar belles arts. Més tard va fer un grau superior d'escultura.

Ha guanyat alguns premis i durant alguns anys s'ha dedicat professionalment a la fotografia i a l'escultura.

Carles Blues

En Carles Grassot va néixer el 1992. Intenta treure el sentiment que té dintre seu sense pensar-hi. Deixa fluir la màgia que el remou expressant-se musicalment. Va iniciar la seva carrera de petit, heretant coneixements musicals del seu pare. Toca la bateria i la guitarra.

Va ser alumne de l'Institut des del 2006 fins al 2012. Va formar un grup de música a Palamós, *Els Happy Coliflowers*. Ara mateix viu a Liverpool per guanyar-se la vida i poder centrar-se en la seva banda.

Ha actuat per tot el nord d'Espanya, Amsterdam, Barcelona, Girona, Figueres, Itàlia, Londres, Palamós i altres pobles propers.

Coco

El 10 d'octubre de 1980 va néixer en Coco, i de ben petit cantava cançons amb el seu pare al balcó de casa amb una guitarra que li havien regalat. Va ser alumne de l'Institut, durant els anys 1994-1995, i 1998-1999.

Des del 1996 ha tocat en diversos grups de rock en concerts per a aniversaris, presentacions o festes majors. Va formar part del grup *Ketalmama* des del 1996 fins al 1999. L'any 1997 van ser teloners dels *Ska-P* a Palamós.

Van ser guanyadors del tercer premi als 40 Principals de Palafrugell el mateix any, i al 99 van guanyar el primer premi Gambarro de Palamós.

Des del 1999 fins al 2003 va tocar al grup *Hijos de Sam*, i van gravar un disc.

Va formar part també de *Doble Malta*, des del 2004 fins al 2008.

El 16 d'octubre d'aquell mateix any van publicar el primer disc dels *Joker's*, en un concert de presentació a La Gorga. El seu àlter ego és *The Covers Band*, grup que van fundar l'any 2007.

Gisela Cruz

Va néixer el 1996 a Barcelona, als nou anys es va mudar a Terrassa i als setze a Palamós, on va ser alumna de l'IES des del 2012 fins al 2014 per estudiar el batxillerat humanístic.

Està estudiant disseny a la Universitat de Barcelona i com a hobby fa *nail art*.

Guillem Morera

En Guillem va néixer l'any 1988. Va estudiar a l'IES Palamós des del curs 2000-2001 fins al 2005-2006. Va plegar i va tornar-hi el curs 2007-2008, fins al 2008-2009.

Va estudiar ciències polítiques i de l'administració a la UdG, però no va acabar la carrera per dedicar-se al teatre.

Ha fet teatre amateur a La Gespa i també ha fet un curs i una part d'un altre d'interpretació a l'escola lliure de l'Eòlia. Actualment estudia dramatúrgia i direcció escènica a l'ESAD (Escola Superior d'Art Dramàtic). Té planejat marxar a un altre país, com Alemanya, França, Gran Bretanya o Argentina, on el teatre està més ben valorat.

Guillem Morera.

Imma Romero

Nascuda l'any 1981 i alumna de l'IES des del 1994 fins al 1999. Més endavant va estudiar comunicació audiovisual i va fer un màster de gestió cultural. Abans també havia treballat per a una organització de l'Institut del Teatre, conduint cursos per a artistes.

Actualment treballa a l'Antic Teatre, a Barcelona, com a gestora cultural. Ha fet teatre amateur a Palamós, a Les Gorgues, i també li ha agradat sempre dibuixar.

Imma Romero presentant un nou projecte l'any 2015.

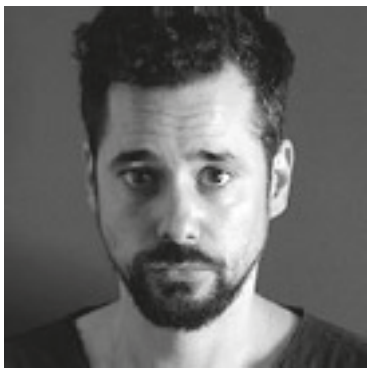
Jordi Padrosa

Escriu, actua, compon música i és aficionat a la cuina. Va néixer el 1979 i el seu pas per l'Institut va des del 1995 fins al 1999. Va començar a estudiar art dramàtic i a fer càstings. La seva primera feina va ser un anunci de televisió. Va marxar a Madrid amb vint-i-dos anys, on continua vivint.

Ha actuat a pel·lícules com *Noviembre*, *Nudos* i *Salvador*. A la televisió ha tingut diversos personatges fixos a sèries com *Amar en tiempos revueltos*, de TVE1, o *¿Hay alguien ahí?*, de Cuatro. Ha aparegut també en altres sèries com *Cuéntame*, *Periodistas*, *Hospital Central* o *Lex*.

A TV3 va presentar el *Club Súper 3* durant una temporada i també va aparèixer a *Ventdelplà*.

Ha treballat també darrere de les càmeres com a guionista o analista de guions a diferents productores com El Deseo (la productora de Pedro Almodóvar) on va treballar durant dos anys.

Jordi Padrosa, 2015.

Jorge Fuentes

Va néixer el 1972, i va ser alumne de l'Institut durant quatre anys (del 1986 al 1990) i dos anys després va tornar-hi per treure's la selectivitat. Crea espectacles de teatre i dansa.

Va iniciar la seva carrera escrivint i representant una obra de teatre gestual. El seu primer treball artístic va ser l'espectacle *Vida*. Durant vint anys va pertànyer a una companyia teatral que ell mateix havia format.

Ha escrit sis obres de teatre per a adults, vuit per a joves i n'ha adaptat tres més. Ha participat en el procés creatiu de quatre obres de dansa i ha actuat en moltes d'elles. Ha il·luminat uns vint espectacles de dansa, teatre i altres esdeveniments.

Jorge Fuentes. Imatge del vídeo de l'espectacle "Tant li fot" (2004), de la companyia Othys Teatre. Un dels directors i actors de l'obra va ser Jorge Fuentes. Podeu accedir al vídeo sencer clicant aquest enllaç: www.youtube.com/watch?v=Y6ETA7uZRNg

Segueix participant en esdeveniments d'òperes del Liceu, feina que exerceix des de fa tretze anys. També ha participat en d'altres d'arreu del món (Xina, Mèxic, Brasil, Líban, Jordània, Canadà, Xile) i per tot Espanya i Catalunya.

Ha fet classes d'interpretació a adolescents i adults, ha fet cursets de teatre per a professors d'escoles i instituts, i ha treballat amb *CobasMika* fent el disseny de llums dels seus darrers espectacles.

Aquest any 2015 comença una producció nova amb *La Intrusa Dansa* i estrena amb la Gespa Teatre una altra obra. Fa actuacions al Liceu i altres teatres amb altres companyies.

Josep Seras

Va néixer el 1971 i va fer COU a l'Institut el curs 88-89, quan l'edifici encara era al Tennis.

El seu primer treball artístic va ser un grafit a la paret quan era adolescent, pintat al Club Nàutic.

És dissenyador industrial. A la universitat va començar a fer projectes de disseny. Quan va acabar la carrera, va dedicar-se a dissenyar vaixells de guerra, i ell el que volia era dissenyar objectes que fessin les persones més felices.

Ha gestionat tallers de creativitat a les escoles.

Més endavant va passar a formar part de la gestió del projecte de disseny.

Actualment s'està formant en un camp totalment diferent. Vol orientar-se cap a la fitoteràpia, l'estudi de les herbes amb fins terapèutics.

Josep Seras.

Karma Pellicer

Va néixer el 1977 i va estudiar a l'Institut des del 1992 fins al 1996. De petita i durant la seva època a l'Institut ja era aficionada a pintar amb llapis de colors, i ara continua pintant amb tinta i acrílic. La seva mare, la Carme Payet, que continua fent classes de pintura a Palamós, la va ensenyar a pintar a l'oli.

Després de l'Institut va començar la carrera de filosofia, però no era el que s'esperava i es va canviar a art gràfic a l'Escola de Còmic Josó.

En acabar, va treballar durant un temps en botigues i altres feines convencionals, perquè li faltava confiança. Més endavant va aprendre a tatuar i va decidir muntar el seu propi negoci de tatuatges i pírcings, que va tenir obert dos anys.

Va treballar a l'empresa de la Tània Font, Matèria Zero.

Ha participat en algunes exposicions de Palamós, Palafrugell i Barcelona. També en algunes fires de Palamós, Barcelona i Vic.

Pel que fa a la música, va fer un parell de concerts a la residència d'estudiants quan començava a tocar el baix i diversos concerts amb l'escola de músics Jam Session a Barcelona. Va tenir un altre grup de *metal* a Sabadell.

Ara viu a Oslo, on es guanya la vida en un magatzem de correus i a més s'ha fet autònoma. Dibuixa, pinta, fa tatuatges i és aficionada a la fotografia. Allà ha tocat en un parell de concerts amb *NKO'TB* (*New Kids Order of the Trapezoid*) i també toca en un grup nou de *metal*, *Transyugoth*.

La Karma fent classes de dibuix, al 2014.

Elisabeth Cots

Va néixer el 1979 i va ser alumna de l'Institut des del 1993 fins al 1997. Va estudiar la carrera de mitjans de comunicació i es va especialitzar en cinema. Ha treballat en una productora de publicitat, en el departament de postproducció. Ara fa deu anys que treballa com a dissenyadora gràfica a la fàbrica de la Milan de Mont-ras.

Lluís Batallé

Va néixer el 1974 i a l'Institut només hi va estudiar un any, durant la promoció del 1991-1992, fent COU.

No es considera un artesà o un artista d'ofici. No creu que sigui pintor, ni escultor, però pot fer pintura, escultura i dibuix, editar vídeos o fer disseny gràfic.

A l'estiu té una gelateria. Desenvolupa la seva ànima artística quan li ve de gust o quan algú li encarrega alguna cosa. Va vinculat al plaer i a necessitats personals. Sol penjar els seus projectes a Internet, a la seva plana del Facebook.

Ha fet exposicions, obra gràfica, pintura, muntatges en habitacions,...

Lluís Martí

És del 1978 i va passar per l'Institut per estudiar BUP i COU, des del 1993 fins al 1997.

Li agrada la música i escriure. Va començar aquesta afició durant la seva època a l'Institut. Va gravar la seva primera cançó el 1996, *How we gona suffer*, amb el grup *Nothing against Noise*.

Amb una nova banda, *Disharmony*, i un canvi de registre, van fer la demo *Short Story* l'any 2001, portada de l'artista Tània Font que en aquell moment era teclista del grup també, i no va ser fins al 2006 que van gravar el llarga durada *Fragments of Imagination*.

Més tard arribaria *The Violet Frequency* amb la demo el 2008, i els dos següents treballs: *The party of mistakes*, el 2009, i *Hangover of solutions*, el 2011. Actualment estan gravant el que podria ser el seu primer disc cantat en llengua catalana, sense caviar el registre musical.

Han actuat en molts escenaris i sales, tant a Palamós, com a Barcelona (la sala Bikini, KGB, Mephisto), en alguns festivals, concursos i concerts de festa major.

Mònica Planas

Sempre ha sigut una persona molt inquieta i curiosa. Va néixer l'any 1980 i va passar per l'Institut des del 1994 fins al 1998.

Pinta i escriu. Li agrada relacionar textos i imatges i fa artteràpia. Aplica la psicologia a l'art. És llicenciada en comunicació audiovisual per la Universitat Pompeu Fabra.

El 2004 va acabar el màster d'escriptura, i es va adonar que enyorava pintar. Va començar a aprendre'n en un taller de formació no reglada. Allà al cap d'un any va començar a fer classes a un grup, mentre treballava en una altra empresa.

Té un màster d'artteràpia a l'Escola Metàfora (UB), i va fer les seves pràctiques en un centre d'adolescents en risc d'exclusió.

Ha conduït tallers de creativitat per a nens i joves. Actualment té una escola de dibuix i pintura, l'Atelier dels somnis.

Elisabeth Cots, projecte del 2008.

L'Elisabeth s'ha encarregat de fer la il·lustració per a una col·lecció tèxtil que més endavant van aplicar a aquestes gomes d'esborrar.

Obra de Lluís Batallé.

Lluís Martí, col·laboració com a bateria pel videoclip d'en Toni Ribas, en la cançó "Haz que te importe". Any 2015.
Enllaç: www.youtube.com/watch?v=-V6tui4KTpk

Mònica Planas pintant *L'Emperatriu*, l'any 2013.

Montse Darnaculleta, 2013.

Nil Figueras, amb Els Ganàpics el 2015.

Nuri Cruz, a *Plàstic, Roba & Rock'n'Roll*, l'any 2013.

Montse Darnaculleta

Va néixer el 79 i va estudiar a l'Institut des del 93 fins al 97.

Fa de pont entre l'art i la gent, fent-se càrrec dels festivals de música de Calonge des de fa cinc anys. Un d'ells és l'Interludi.

Juntament amb els seus companys, entre ells en Lluís Martí, volen introduir novetats en el festival, com ara nous estils de música perquè sigui atractiu per a un sector més ampli de la població, sobretot per a gent jove.

Nil Figueras

És del 1996 i va estudiar batxillerat a l'Institut. És de la promoció del 2012-2014.

Va decidir apuntar-se a fer castells pel seu germà, en Pau. Ara fa més d'un any que en fa i creu que encara li falta molt per aprendre.

La seva colla referent són Els Minyons de Terrassa. Abans estava amb la colla d'Els Minyons de Santa Cristina. També ha actuat al grup teatral Els Cosinets i toca el piano.

Nuri Cruz

Nascuda l'any 1995. Va passar per l'IES des de l'any 2007 fins al 2013. Toca el piano, la guitarra, la melòdica, fa teatre i actualment és estudiant d'enginyeria.

Amb el piano va començar als deu anys i amb el teatre als setze, amb el grup de l'Institut, amb el qual va interpretar dues obres, *IES Paradox* i *Plàstic, Roba & Rock'n'Roll*. Més tard es va incorporar a Els Cosinets, grup del qual encara forma part.

Cada any ha actuat a La Gorga, a la mostra de petits intèrprets. També va tocar a l'escola en un concurs de música, i hi quedà primera. Va participar en un concurs de l'Institut quan feia segon de batxillerat, el 2013, i també va guanyar.

Ha tocat a diversos llocs espontàniament, com per exemple a Barcelona, al "Toca'm, sóc teu", on posen pianos als carrers de Barcelona durant el concurs de piano Maria Canals.

Oriol Mendieta

L'Oriol va néixer el 85 i va estudiar a l'Institut durant sis anys, del 1998 al 2004. Va fer el batxillerat biosanitari. Va estudiar la llicenciatura de comunicació audiovisual a la FCC URL-Blanquerna.

A continuació, va fer les pràctiques a *Buenafuente* com a redactor i guionista, on després li van oferir feina, i al programa *Cuines* de TV3 com a guionista.

Després, l'any 2011 va anar a treballar a Vietnam, en un centre de submarinisme a la ciutat de Nha Trang que es diu *Rainbow Divers*, on feia vídeos promocionals i subaquàtics.

Va tornar a Barcelona, on va treballar com a *freelance* durant un temps fent diversos projectes. No li agradava, així que va endinsar-se en un nou projecte que es diu *Oudú* del qual forma part des de fa dos anys i mig. És una cooperativa on fan vídeo, disseny gràfic, campanyes de comunicació, fotografia,... A la vegada segueix treballant com a guionista *freelance*.

Pau Figueras

És del 1994 i va estudiar batxillerat a l'Institut, des del 2010 fins al 2012.

Amb quatre anys va començar a aprendre piano, i quan feia sisè de primària va començar amb el saxo. El seu germà, en Nil, va començar a actuar amb Els Cosinets quan feia cinquè, i dos o tres anys després s'hi va afegir ell.

Forma part de la colla de castellers de la seva universitat, Els Bergants del Campus de Terrassa, i ara s'ha incorporat a la colla d'Els Minyons de Terrassa.

Roger Farrarons

Va néixer l'any 1995, i va ser alumne de l'Institut des del 2007 fins al 2012.

Durant els anys 2013 i 2014 va realitzar dos cursos a l'escola de teatre El Galliner (a Girona). Actualment encara continua sent alumne de l'escola i està fent el primer curs de graduat d'art dramàtic.

Fa tretze anys que forma part del grup de teatre Els Cosinets, on ha participat en obres com *Anem a l'aventura*, el 2005; *Aquest cop no fa gràcia*, el 2008, o *Estimats avis*, el 2013.

Per altra banda, també fa tres anys que forma part del grup de teatre Gespa Jove, i ha participat en obres com *T'estimo?*, el 2012, o *Monòlegs a la carta*, el 2014.

Sònia Serrabao

És del 79, i escriu des de ben petita. Va ser alumna de l'IES des del 1993 fins al 1998. S'expressa a través de la poesia des dels catorze anys i a través també de la música, cantant bossa nova des de fa cinc anys.

Ha estat al circ de Barcelona fent acrobàcies, ha viscut molt de temps fora, al Brasil i Anglaterra. És polifacètica i necessita canviar contínuament, sense deixar l'escriptura.

Abans solia escriure prosa perquè llegia prosa, tot i que també s'atrevia a fer poemes d'adolescent. Amb el contacte amb els cubans i el fet de conèixer-ne poetes, va començar a escriure poesia.

Té dues novel·les començades amb prosa, una tracta sobre malalties mentals i l'altra sobre el maltractament.

Treballa com a professora per vocació. Abans anava als Slums de Poesia, tant a la península com a Mallorca, on va tenir molt d'èxit i va quedar finalista en diverses ocasions.

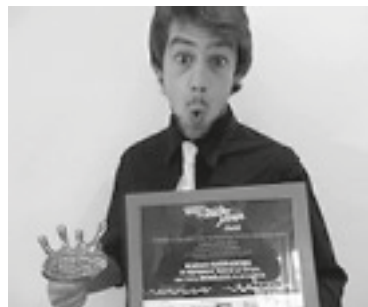
Els seus plans són treure un disc de cinc temes de bossa nova i el poemari *Melics sense Arrel Poetopeies*. La poetopeia és un gènere nou que s'ha inventat ella i que neix de la unió de la poesia i l'onomatopeia. Ha estat il·lustrat per la Mònica Planas.

Té tres poemaris diferents de poesia en castellà, que es poden jugar en un: *Líricas y Alíricas* (amors i desamors). *De Gargantas y Carracas* és un poemari simbolista en què la gola seria la vagina i la carraca el cor, i tracta de com la ment va per un costat, el cor per un altre, i la part sexual per un altre, i de com ajuntar les tres parts. Finalment, *Los Sobrantes*, perquè no sabia quin nom donar als poemes que sobraven. Es podrien dir tots junts *De Camino al Término*, inspirat en un poema de Borges relacionat amb la càbala jueva.

El seu primer poema en català el va escriure quan va morir la seva àvia. Està inclòs en el poemari de *Poetopeies*.

Pau Figueras a la dreta amb Roger Farrarons, abril de 2012.

Roger Farrarons amb el premi de millor interpretació masculina per l'obra *Monòlegs a la Carta*, l'any 2014.

Sònia Serrabao en un concert del 2015.

Tània Font

Va néixer el 1978 i va començar a anar a dibuixar al Cercle Artístic amb l'Eduard de Cabrera des dels sis anys fins als catorze. Després va anar amb en Jordi Ribes, un professor que la va preparar per a les proves d'accés a belles arts.

Va ser alumna de l'Institut des del 1992 fins al 1996.

Va entrar a la universitat. Durant aquesta etapa dibuixava follets i els venia a botigues de tatuatges. També va estar treballant durant uns quants anys amb en Manel Alcántara, un pintor de decorats.

Al finalitzar la carrera va fer una exposició al KGB de Barcelona, una discoteca.

Va conèixer un home que feia escultura hiperrealista per a museus. Després d'estar un temps treballant-hi, va decidir tornar a Palamós per ser florista, però va començar a treballar en una empresa de decorats, durant quatre anys.

Amb un company de feina van muntar una empresa anomenada Matèria Zero, que actualment encara mantenen i on fan ficticis, rèpliques per a museus, decoració de rotondes,...

A més, va tenir durant una mica més d'un any un taller per fer coses pròpies. Té moltes obres exposades a museus.

Tània Font. Obra *Marlene i Koala*, 2014.

Xavier Castanys i la seva mandolina, el 2013.

Xeco amb la guitarra.
Duet amb la Lidia Lobato, el 2010.

Xavier Castanys

És músic i va néixer l'any 1973. Va passar per l'IES des de l'any 87 fins al 91. Ha après de forma autodidàctica i tocant amb altres músics.

Va estudiar música i piano de petit a Palamós. Més endavant va descobrir un petit instrument que el va enamorar: la mandolina. Forma part de grups de música tradicional com *Escampillem* i *Trifòlium*. Treballa com a professor d'instruments de pua a l'Aula de Música Tradicional i Popular de Figueres i fa classes particulars d'instrument i solfeig. També és mestre de primària i ho compagina formant part de la banda *Luthea Salom*, *Toni Xuclà* i *Pol Cruells*. Té un petit projecte amb la seva companya anomenat Limberjaks.

Xeco

En Francesc Muñoz va néixer el 1981. Va estudiar a l'Institut des del 95 fins al 99. Als catorze anys va ajudar en Jordi Carreras a fer la música de la sintonia de ràdio Palamós.

A partir dels divuit anys va començar a tocar sol diversos instruments, perquè la gent li deia que tenia molta facilitat, oïda i ritme, i des dels vint-i-tres toca amb diversos grups de Palamós.

Ha tocat per diferents pobles de Catalunya i per a molta gent amb *Doble Malta*, *La Mata*, *Orquestra Di-versions*, *The Others*, *Litus 3*, els *Joker's*, *Violet Frequency* i a duo amb *Lidia Lobato*.

3.2. Taula de dates

Aquest apartat recull, en el treball original, les dates de les entrevistes realitzades als exalumnes o d'entrega del qüestionari i que en aquest resum no es reproduïen.

3.3 Anys de sortida dels exalumnes

Observant l'any que van marxar de l'Institut els exalumnes entrevistats, podem deduir que disset en van marxar al segle XX, i onze al segle XXI.

Al meu treball he entrevistat com a mínim una persona de cada any, començant per l'any 1986 que hi va entrar en Jorge Fuentes, fins al 2014, l'any que van sortir en Nil Figueras i la Gisela Cruz.

3.4 Influència de la creativitat en els exalumnes de l'Institut

Ha influït l'Institut en la creativitat dels exalumnes de l'Institut de Palamós?

La Karma Pellicer va estudiar ciències pures, ja que quan ella estudiava no hi havia l'opció artística. Tot i això, quan s'avorria a les classes dibuixava d'amagat, però com que no podia dedicar-hi tot el temps que volia, creu que el pas per l'Institut no va ser positiu per a la seva creativitat.

L'Àlex Domènech no creu que el seu pas per l'Institut hagi influït en la seva creativitat. En Roger Farrarons, la Blanca Costa i l'Elisabeth Cots tampoc van treballar la seva creativitat a l'Institut.

En Josep Seras va estudiar COU quan l'Institut era al Tennis. Creu que el va influenciar el fet de canviar a un lloc nou.

A en Jordi Fuentes el va encaminar a estudiar filosofia.

En Francesc Muñoz opina que no, però no per culpa de l'Institut, sinó pel panorama estudiantil global.

En Pau Figueres i en Boris Prat creuen que no, però perquè s'hi van quedar molt poc temps.

En Lluís Batallé només hi va estar un any i no va treballar gaire la part artística.

Els sentiments que en Guillem Morera va tenir a l'Institut li van servir posteriorment per al món del teatre i per fer treballs d'escenografia, així que creu que sí que li va servir.

En Lluís Martí recorda l'Institut com el lloc on va conèixer els companys amb qui formaria la seva primera banda. També li va despertar el seu interès per les lletres.

A la Gisela Cruz li va permetre descobrir el món de la poesia i les llengües clàssiques.

La Nuri Cruz recorda el seu pas com una experiència positiva, perquè hi va conèixer amics nous i va participar en obres de teatre.

En Nil Figueras, a diferència del seu germà, està convençut que li va obrir més la ment, perquè hi va trobar gent de tot tipus i va vèncer la seva timidesa.

En Carles Blues creu que va ser una experiència positiva de manera indirecta.

La Mònica Planas opina que qualsevol pas per qualsevol lloc influeix, i que té molt bons records d'alguns professors, tot i que va trobar a faltar que l'aconsellessin millor sobre el seu futur acadèmic.

No només han influït els amics que van conèixer en aquella època, les il·lusions que tenien, el que van aprendre i les experiències viscudes, sinó també els professors, tal com opina l'Amós Pérez. Té molt clar que el seu pas per l'Institut va ser decisiu perquè estudiés una carrera. Té molts bons records de professors i professores que el van estimular a continuar estudiant.

En Jordi Padrosa, en Xavier Castanys i l'Oriol Mendieta pensen que sí, igual que qualsevol altra experiència acadèmica.

La Sònia Serrabao té molt bon record de certs professors i professores.

L'Imma Romero creu que són anys molt importants, on es coneixen amistats que duren tota la vida. Creu que la va influir bastant a l'hora de triar la carrera que volia fer i estudiar a Barcelona. Durant aquells anys també va fer el primer curs de teatre amateur.

L'assignatura de filosofia va tenir una gran influència en molts alumnes, com ara l'Alexan Weltz.

La Tània Font pensa com la Karma. Creu que no es donava prou importància a l'art. Li va servir dibuixar a la taula i als llibres. També li van servir les classes de filosofia. La feien pensar i distingir entre les coses que havia de fer perquè les dictava la societat, i les que li agradaven.

La Montse Darnaculleta va ser una altra enamorada de les classes de filosofia, per això va acabar estudiant aquesta carrera. Creu que optar per una actitud crítica davant la vida influeix molt en la creativitat.

Per a en Coco va suposar despertar la seva capacitat d'escriure i ser imaginatiu. Li agradava fer poemes i escrits. Va començar amb la seva primera banda de rock, *Els Ketalmama*.

Tot i haver estudiat en un sistema educatiu que no respon a les demandes de la societat actual, un 64% ha respost que l'Institut sí que ha influït en la seva creativitat, mentre que un 36% ho nega.

3.5 La idea de la creativitat

Cada ésser creador té una idea de creativitat diferent i utilitza aquesta aptitud de forma diferent.

L'Amós Pérez és mestre de música: fa que els alumnes aprenguin cultura musical i que els agradi allò que pot resultar avorrit.

Creu que una persona creativa és lliure i no es deixa influenciar per l'opinió dels altres. Veu l'art com una cosa que ha de provocar, tant de forma positiva com negativa. Per a ell, el moment del procés de crear que té més rellevància és el principi, quan es té la idea i s'ha de crear.

La Sònia Serrabao també es dedica a ensenyar. A l'Institut on treballa ha de fer *iBooks*, ja que allà tothom té *iPad*. Per a ella la creativitat es basa a ensenyar els seus alumnes de forma alegre i divertida, amb acudits i imatges gracioses.

Amb la poesia fa el mateix, ja que no es pot fer literatura sense ser creatiu.

Si és prosa, escriu al moment, però reflexiona molt per triar els adjectius o adverbis. Pel que fa a la poesia, en canvi, ha de deixar que surti primer, i després la va polint a poc a poc.

Hi ha gent que té la sort de tenir una feina on no té unes pautes marcades, per així poder donar marge a la seva creativitat, com en Lluís Martí, que treballa al Punt Jove de Palamós. La seva feina li permet inventar, crear i realitzar qualsevol acció que ell pensí que pot ser positiva per al creixement dels joves de Palamós com a individus. A més, toca la bateria i té un grup de música. Componen les cançons sobre la marxa. Li agrada escriure i compondre lletres de cançons, però ho sol fer en ambients tranquils. Defineix una persona creativa com algú que té molta imaginació i la sap utilitzar.

En Roger Farrarons també sol crear en grup, i el moment més rellevant del procés de creació és quan està a punt de començar la funció, amb els nervis a flor de pell.

La Blanca Costa es guanya la vida amb la creativitat, i ha de reinventar-se constantment per poder seguir vivint del disseny.

Quan treballa, primer parla amb el client per saber com vol el projecte, quin missatge vol comunicar i a quin públic ha d'arribar. A partir d'aquí comença a treballar fent diferents propostes perquè el client pugui triar, ja que pensa que el disseny gràfic pot ser estètic, però perquè serveixi ha de transmetre alguna cosa.

Defineix una persona creativa com algú sensible, intel·ligent, que se sent lliure i té moltes ganes d'explicar coses. El seu procés creatiu comença quan té clar què ha de fer, i què ha de comunicar.

En Jordi Padrosa creu que una persona creativa és aquella que no es conforma amb la primera idea que apareix i fuig dels tòpics. Ell comença a crear visualitzant el punt on és, i el punt on vol arribar, sigui per construir un personatge o per escriure. Viu el procés creatiu com una muntanya russa on s'alterna la inseguretat i la frustració amb l'eufòria, i el moment clau és el de plasmar la idea.

L'Imma Romero és gestora cultural, i viu de la creativitat dels altres. Això requereix molta sensibilitat, per entendre com treballa l'artista. La seva idea de creativitat és la de produir, programar i comunicar, ja que s'encarrega de comprovar si les propostes que fan les companyies encaixen amb la línia del teatre. Fa que tot funcioni i programa dates. A pesar dels pocs recursos, ha de trobar moltes solucions per poder dur a terme les idees. Defineix la persona creativa com algú que té la seva pròpia manera de vestir, de pensar les coses, i no imita, sinó que crea.

Per a la Gisela Cruz la creativitat és molt important en el seu dia a dia. És estudiant de disseny, i creu que la creativitat és essencial tant per a les seves assignatures com per al nail art.

Es fa ajudar d'esbossos i llistes, i fa pluja d'idees a l'hora de crear. El seu secret per millorar és alimentar la seva creativitat dia a dia.

En Guillem Morera diu que la creativitat és fruit del caos i que no és oposada a l'ordre, perquè l'ordre és una "*contramirada*" en el caos que és d'on en flueixen tots els impulsos i els pensaments més propis. Pensa també que el caos és l'origen de tot, i per ser creatiu s'ha d'anar als orígens. Per a ell aquesta és la importància entre ser artista i ser un artista creador.

Per crear, abans ha de tenir clar què vol comunicar, quin material vol fer servir i en què es pot inspirar.

La melòdica, la guitarra, el piano,... La Nuri Cruz és una artista, i compagina la seva passió per la música amb la seva carrera d'enginyeria i la seva faceta com a actriu. Per això ha d'estar pensant constantment què millorar en qualsevol d'aquests àmbits. Sent curiositat pel que l'envolta i busca la llibertat, és original, flexible i crítica, ja que és una persona creativa.

La creativitat a la quotidianitat d'en Josep és automàtica i instintiva. Fa una anàlisi de l'entorn, proposa solucions i les posa en marxa. Segons ell, el moment més important és el de generar idees. Per crear pot seguir dos tipus de processos creatius, l'inspiracional, sense seguir cap mètode, i el metodològic, on es pot fer una anàlisi del context d'ús de l'objecte creat. Per a ell la idea de creativitat és saltar-se les regles, explorar i mirar les coses des d'un altre punt de vista.

En Jordi Fuentes utilitza la creativitat a la feina. Intenta mantenir-la fresca dia a dia amb mètode i hores.

"Improvisar qualsevol cosa per tal de completar un objectiu" és la definició que l'Àlex Domènech dona per definir el terme "creativitat". Ell intenta ser així cada dia, tant en el grup de teatre, com amb tot el que l'envolta.

Compon música quan està inspirat. Per a ell el procés creatiu és un repte que millora a través de la pràctica i la repetició.

L'Alexan també necessita la creativitat per al seu dia a dia, faci la feina que faci. Tant al casal teatral, on ha de canalitzar les energies que li arriben, saber conduir-les i guanyar propostes per no deixar-les perdre, com per fer visites guiades, fer d'agent cívica a les platges, escriure llibres i cançons o fer de pare. Per tot això s'ha de ser creatiu, ràpid i flexible.

Per a ell algú creatiu té inquietuds i és inconformista.

Segur que mai havia sentit de ningú que tingués la roba de l'armari ordenada cromàticament. Bé, doncs ja no podreu dir el mateix, perquè l'Elisabeth Cots ho fa. Té la part creativa sempre desperta i li és útil per al 80% de la seva feina, com fer fotos, il·lustrar o maquetar un catàleg.

El seu procés creatiu consta de treball en equip, per decidir per exemple com dissenyar una col·lecció per a estoigs escolars. Descric algú creatiu com una persona que deixa part de si mateix en el que fa. Al seu procés creatiu s'hi barregen les emocions d'il·lusió, repte, frustració i tenacitat.

Imagineu-vos unes ulleres de sol. Així és com en Lluís Batallé veu la creativitat. Pensa que et va donant forma com a persona, i veus la realitat de forma diferent. Per a ell la creativitat és un joc en què no s'ha de tenir por, perquè, si no, no es pot crear coses fora de l'habitual.

Per explicar el seu procés creatiu, utilitza la personificació. Explica que fer una obra és com conèixer una persona. A mesura que l'artista la va fent, la va coneixent i va avançant la relació entre els dos. L'obra li demana coses i l'artista se les va donant, fins que arriba un moment que s'acaba. Per a ell no hi ha cap moment més important que l'altre, sinó que tot és continu. Quan la peça s'acaba és una entitat separada de l'artista i té vida pròpia, el creador passa a ser un espectador més.

Quan en Francesc Muñoz, o en Xeco, treballa amb la música, tot li surt sol des de dins. Això no li passa amb altres feines que ha de fer, amb les quals se sent incòmode perquè es pregunta què està fent treballant d'allò en concret. És molt poc organitzat i si intenta forçar les idees, no li'n surten. Per això, quan té un projecte hi pensa de manera obsessiva fins que en un moment donat, li ve la idea al cap. Aquest és el seu procés de creació, i per a ell l'estat anímic hi influeix molt, i com més pressió té, menys fàcil és que les coses li surtin.

Per a ell el moment del procés més important és quan avances i tot té sentit, però a vegades arriba un moment que, sense cap motiu aparent, perds el sentit que abans hi trobaves, com quan estàs escrivint i penses que ho fas bé, però ho penses dues vegades i arrugues el full perquè no t'agrada com queda.

La Karma Pellicer defineix el creador com algú amb capacitat de raonament, que no es deixa influenciar pel que pensin les masses. Durant el seu temps lliure dibuixa i compon. Es considera una persona molt creativa i sensible, ja que és capaç de sentir i veure el món d'una manera molt més intensa i plena d'estímul.

Ella, com en Luís, també crea jugant, amb un instrument, amb el llapis, el pinzell, el tros de plastilina o el que se li presenti, mentre sigui divertit.

Durant el seu procés creatiu es deixa portar, sense termini de temps. Per a ella és com una meditació on perd la noció del temps. A vegades treballa per encàrrecs, i això implica més pressió.

La Mònica ha lluitat per poder fer servir la creativitat a la feina, i ha deixat treballs perquè eren feines monòtones.

És inconformista, i inconstant, això fa que necessiti nous reptes i estímuls constantment. Per crear intenta ser metòdica i fer un esbós, però a vegades és impulsiva i ho fa directament a la tela. A vegades li ve una idea o una imatge, depenent del que estigui estudiant, i en set hores té un quadre acabat. Sap que l'inconscient és una part fonamental del nostre cervell, i que té molt de poder, per això per a ella una part molt important del procés creatiu succeeix mentre dorm o està relaxada, perquè és quan la inspiració flueix.

A en Coco li agrada tractar el procés creatiu a la feina, i no deixar-hi de pensar mentre treballa. A la benzineria on treballa hi passa tothom, i pot veure diferents personatges, històries i vivències, i extreure'n tot el que necessita per fer una bona cançó.

La inspiració moltes vegades li ve quan surt a córrer.

Primer sol trobar una melodia, i després hi posa la lletra. El seu procés creatiu és una muntanya russa on munta i desmunta cançons, s'encalla, veu la llum, estripa papers i els recupera de la brossa.

Li agrada el moment que pot gaudir del tema com un espectador, i la gent el fa seu, cadascú amb el seu propi món i els seus records.

A la Montse Darnaculleta la creativitat li fa replantejar les situacions i donar la volta a les coses per mirar-les de diferents angles. Inventa solucions originals per als problemes que sorgeixen, i el més important per a ella és el primer pas. Després s'ha de somiar i veure on es vol arribar, per aconseguir-ho i sentir satisfacció.

La creativitat és el pilar principal de la vida d'en Carles Blues. Li dóna l'equilibri necessari per seguir sent feliç. Treballa en una cuina, i tenir aquesta capacitat li facilita poder fixar-se en els colors que l'envolten, canta, balla i expressa el que sent.

Quan la inspiració li ve, les cançons li surten soles. Sol ser quan està en banda o a la nit quan té molta son. Defineix un ésser creatiu com algú que és beneficiós per a alguns, i perillós per a d'altres.

En Pau Figueras estudia enginyeria, on la creativitat és essencial. És actor d'obres de teatre, toca el piano i el saxòfon. Per a ell és important tenir seguretat en un mateix.

El seu germà, en Nil, està estudiant ciències biomèdiques, que està encarat a la investigació, i es necessita tenir imaginació per trobar noves maneres de curar.

Els dos germans són creatius d'una manera diferent de la resta d'exalumnes, ja que ells no només ho són individualment com els altres (fent música i teatre) sinó que a més formen part d'un conjunt que s'estructura i necessita treball, ordre, esforç i creativitat per aconseguir un objectiu comú: fer castells.

El seu procés creatiu es basa a crear un castell, on es necessita col·laboració, silenci, concentració i que cadascú estigui pendent del castell. El procés que adquireix major rellevància és del de descarregar el castell.

El procés creatiu d'en Boris es basa a tenir una idea, que sol venir de processos anteriors i desenvolupar-la fins que ha aconseguit el que volia expressar. La situació que hi predomina és una necessitat i el fet d'haver de satisfer-la. Per a ell la *fase projectual* és vital.

L'Oriol Mendieta sempre es planteja si el que està fent podria ser més original o divertit, per atraure més el públic objectiu. Per crear, primer s'informa molt al voltant del tema, hi comença a pensar i després connecta les idees de forma esquemàtica.

En Xavier Castanys és mestre de primària, i intenta ser creatiu a l'hora de presentar continguts a nens i nenes. Els motiva. Com a mestre creu que ha de saber "vendre" el que explica als alumnes, perquè no s'avorreixin o desconnectin.

La Tània Font s'inventa plats de menjar, cus (s'ha fet les fundes del sofà i les cortines de casa seva), esculpeix, pinta, entre moltes altres coses. És una màquina, tan creativa, com creadora.

A vegades li ve una idea al cap i li surt en un minut, i d'altres arriba al taller sense tantes ganes i amb un bloc i un llapis comença a dibuixar coses. Quan no li surt res canvia, va a la plaça i dibuixa la gent, o agafa una mica de fang i comença a fer formes. Així és com va sorgir el Nen Gos, la peça que ha venut més. Segui com sigui, treballa vuit hores al dia.

Per a ella, una persona creativa, és aquella que deixa la porta oberta al seu inconscient.

3.6 Situació geogràfica actual dels exalumnes

Els exalumnes, al llarg de la seva vida han anat madurant i això ha fet que evolucionessin com a éssers creadors. Aquest motiu ha estat la causa que molts marxessin de Palamós. En aquest apartat, indico quina és la seva situació geogràfica actual.

El punt de partida que tenen en comú es Palamós, en concret, l'Institut.

Dels vint-i-vuit, a Catalunya actualment n'hi viuen vint-i-cinc, repartits entre el Penedès, on viu en Boris Prat; Terrassa, on viuen en Xavier Castanys i en Pau Figueras, que hi està estudiant; Sant Feliu de Guíxols, on trobem l'Elisabeth Cots, o Girona, on viu l'Amós Pérez. L'Imma Romero, l'Oriol Mendieta, la Mònica Planas, en Xeco i en Jordi Fuentes viuen a Barcelona, com en Nil Figueras, la Nuri Cruz, la Gisela Cruz i en Guillem Morera, tot i que ells només hi estudien.

En Roger Farrarons viu a Vall-llobrega. En Lluís Batallé, la Montse Darnaculleta i la Blanca Costa viuen a Calonge. En Lluís Martí, l'Alexan Weltz, la Tània Font, en Coco, en Josep Seras i l'Alex Domènech continuen vivint a Palamós.

En Jordi Padrosa viu a Madrid, en Carles Blues viu a Liverpool i la Karma Pellicer viu a Oslo.

4 Conclusions

4.1 Fi de la recerca

En arribar a aquest punt del treball, ja només queda revisar la hipòtesi i els objectius inicials per veure si he pogut assolir-los.

El primer d'ells era tenir una visió de la creativitat a partir de l'experiència personal i professional dels exalumnes que treballin o experimentin la creació. He pogut aconseguir aquesta visió fent les entrevistes i coneixent-los més profundament. Sabent com veuen ells la creativitat, quin és el seu dia a dia, el que significa per a ells el que fan, quins són els seus processos creatius i quina opinió tenen d'ells mateixos, entre molts altres factors. Crec que al vídeo que he editat queden molt ben representats tots aquests aspectes.

El segon objectiu era conèixer les bases que cal tenir per ser creatiu. Coneixent les que tenen els exalumnes que participen en el meu treball he pogut comprovar que bàsicament es tracta de, com diu la Tània Font, deixar la porta oberta a l'inconscient. A partir d'aquí sorgeixen idees originals i divertides que et converteixen en una persona única i lliure, amb una capacitat creativa il·limitada.

El tercer, saber quanta gent seguia vivint a Palamós i quanta gent havia marxat, on, i per què. Els que s'han quedat aquí ha estat perquè continuen fent coses creatives per al poble i mantenen viva la creativitat i la cultura de Palamós. Els que han marxat ha estat per provar sort més lluny de casa i per poder aconseguir dedicar-se al que de veritat els agrada, ja que potser a Palamós o rodalies no tenien tantes oportunitats. El que tots tenen en comú és que vivint aquí a Palamós, a arreu de Catalunya, d'Espanya o d'Europa, tots intenten

o per una banda guanyar-se la vida a partir de la seva creativitat, o per l'altra aprofitar cada moment lliure que tenen per fer el que de veritat els agrada, però facin el que facin mai deixen de ser creatius, ni en la quotidianitat.

El quart era iniciar-me en el món de l'art, aconseguint-ne una visió en l'actualitat. Crec que puc afirmar que aquest objectiu queda més que assolit. He entrat en el gran univers que envolta aquests vint-i-vuit artistes, he pogut conèixer el seu món de ben a prop, observar tota la seva trajectòria, formar part del seu present i investigar quins plans de futur tenen. Aquesta visió de l'art en l'actualitat queda reflectida al treball a les fotos de les fitxes biogràfiques, on se'n pot veure l'evolució. Dels que no he pogut aconseguir fotos, he pogut fer-me'n una idea coneixent la seva trajectòria personal, la seva història.

He pogut desmentir el mite que deia que els esquerrans són més creatius que els dretans, perquè tenen més desenvolupat l'hemisferi dret del cervell. La majoria dels creadors entrevistats són dretans i són grans artistes.

També he pogut adonar-me que la majoria han treballat o han participat en projectes junts i es coneixen de fa molt de temps, com en Lluís Martí, que tocava en una banda de jove, i la Blanca Costa, que li va fer el disseny de la portada.

Per acabar, i no menys important, la meua hipòtesi, que era saber si el sistema educatiu, representat per l'Institut, transmet els valors creatius, puc afirmar que sí. Tot i haver estudiat en un sistema educatiu, ja en el seu moment, i malgrat les diferents lleis educatives, que no potenciava, tal com comencen a fer les noves pedagogies, els criteris emocionals, expressius, creatius, un 64% ha respost que l'Institut sí que ha influït en la seva creativitat, mentre que un 36% ho nega. Influències degudes a aspectes concrets, no pas a una llei educativa, i també a la predisposició, moltes vegades, de l'alumne o del seu entorn. Què hauria passat amb aquests alumnes, i d'altres, és clar, si el sistema educatiu hagués potenciat, tal com es comença a fer avui dia, les capacitats creatives de cada alumne?

Tot i així, a la majoria d'ells el pas per l'Institut els ha influït positivament. Crec que això és motivat primerament pel fet que formen part de la classe creativa de què parla Florida, i al tenir la creativitat desenvolupada, el seu inconscient és com una esponja que s'inspira de tot el que els envolta per innovar.

Per altra banda, ells entenen la creativitat com un joc. De petits acostumaven a experimentar, interrogar-se i jugar, com tots els nens, però a mesura que van anar creixent, no van perdre el nen que portaven dins.

Tenen una alta capacitat d'associació i percepció que els permet no només crear, sinó ser autodidactes, autosuficients, tenir esperit crític i a més innovar-se a si mateixos, és a dir, avançar igual que avança la societat, i no quedar-se endarrerits.

A més, a l'Institut hi ha hagut molts professors, segons els enquestats, que lluiten a contracorrent per poder combatre aquest sistema educatiu i fomentar la curiositat i la motivació dels alumnes. Ells també són un dels motius pels quals els alumnes han estat influïts en la creativitat a l'Institut, sumant-hi el fet que en l'adolescència es tenen moltes ganes d'experimentar, moltes idees i plans de futur i hi ha més marge d'error.

Els que han contestat que no a la pregunta ha estat precisament perquè no se'ls va donar importància a ells com a alumnes. Tenien la necessitat d'expressar la seva creativitat, i a classe no els donaven l'oportunitat de fer-ho, per això s'avorrien i se sentien frustrats de no ser com el col·lectiu.

Cal remarcar, una altra vegada, que només he agafat una mostra d'alumnes, limitada pel temps del treball, la localització de molts d'ells, la possibilitat de contactar-hi... Un estudi més extens no és possible amb els recursos d'un treball de recerca de batxillerat. Evidentment, la tria també ha estat, no només objectiva i amb criteris de representació de la diversitat creativa, sinó també motivada per l'accés als entrevistats i per la graella temporal de què jo disposava. També tenia molt més material dels autors, però posar-ho tot hauria excedit els límits del treball.

4.2 Perfil del creador

Aquestes són les diferents habilitats que tenen els exalumnes entrevistats:

He arribat a aquesta conclusió gràcies a les entrevistes. He creat un perfil de creador amb els punts en comú que té cadascun d'ells, per veure la seva personalitat creadora.

El perfil de creador fet a partir dels vint-i-vuit entrevistats inicia de ben petit la seva carrera, o durant l'adolescència. En aquesta època descobreix que li agrada expressar la creativitat. És autodidacte, té una gran inquietud per aprendre més i veu l'art com un joc. Va fer els seus primers treballs artístics en aquesta etapa, on explorava el seu voltant i les seves possibilitats. Aquests primers treballs estan relacionats amb la seva professió actual. Va néixer amb aquest talent, i amb el pas dels anys l'ha anat perfeccionant i desenvolupant.

Va tenir com a referent mestres o gent que era on ell volia arribar.

El seu pas per l'Institut li va servir per encarar futurs estudis. El va fer madurar i tenir una visió més àmplia de la societat i del món on vivim.

Considera imprescindible la creativitat al seu dia a dia i a la seva feina, i intenta que sempre hi sigui present. Per això dedica moltes hores i molta disciplina a l'hora de crear. Li serveix visualitzar on és al principi, i on vol arribar al final, per així poder aconseguir els seus propòsits.

Es descriu com una persona perfeccionista, tímida, polifacètica, responsable, curiosa, amb recursos i amb ganes de viure la vida. A vegades és una mica insegur: li costa acceptar les coses que fa bé i s'exigeix molt a si mateix. És valent i flexible.

Pel que fa a la seva feina, podríem dir que és la seva gran passió, variant, gratificant i que requereix moltes hores de dedicació, esforç, honestetat, paciència, il·lusió i ganes.

Va enfrontar-se a pors familiars i al simple fet de dubtar entre decidir-se a fer el pas i lluitar pel que volia o no, quan va decidir a què es volia dedicar. Ha arribat a rebre comentaris despectius cap a la seva professió de gent desvalorant la seva feina, menyspreant-la o ignorant-la, però això no l'ha frenat per continuar fent el que volia.

Veu el futur incert, ja que no té feines gaire estables, però sí que té plans per a aquest any i el següent, i tots estan relacionats a continuar fent el que li agrada per poder créixer més com a persona i com a creador.

La millor idea de la seva vida ha estat un canvi, com marxar d'aquí.

Té totes o la majoria de les aptituds que cal tenir per ser una persona creativa.

Al seu procés creatiu hi predomina la inseguretat, la frustració, l'eufòria, la il·lusió i la felicitat, sobretot en el moment de plasmar la seva idea a la realitat, ja sigui en una dansa, en un vídeo o en una cançó.

4.3 Experiència personal

Darrere aquest treball s'amaguen moltes hores d'esforç. He hagut de superar moltes dificultats per poder realitzar-lo, com ara fer les fitxes biogràfiques. Per fer cada fitxa he estat un mínim de mitja hora. Va haver-hi gent que no em va poder enviar fotos, i vaig haver de buscar-les jo d'Internet, cosa que era més difícil. També va ser tot un repte entrevistar dues persones a la vegada: en Josep i l'Alexan. La transcripció de l'entrevista va ser molt complicada.

A part de no haver pogut trobar-me amb tots, altres problemes que he tingut han estat que no em contestaven o no m'enviaven el que necessitava a temps, i anar darrere d'ells ha estat una mica dur, però entenc que no ho poguessin fer perquè tots estan ocupats en projectes.

Al principi tenia pensat que al vídeo hi participessin tots, però a mesura que l'anava fent, em vaig adonar que fer un vídeo de vint-i-vuit persones seria massa llarg, es faria pesat i a més, també era difícil d'editar. Per això vaig anar a gravar alguns entrevistats, i als que vivien molt lluny els vaig demanar que em gravessin el vídeo i me l'enviessin. Vaig posar els deu que tenien més bona qualitat.

Podria haver enviat el qüestionari per correu als vint-i-vuit exalumnes, però sé que no em vaig equivocar entrevistant-los a l'estiu, ja que vaig aprendre moltíssim de tots: de les seves experiències i problemes que van superar per arribar a ser qui són ara, de la seva manera de pensar, de les seves ambicions de futur, dels seus projectes, del que significa per a ells tot el que fan, de les ganes que tenen de transmetre tot el que saben,...

Per això mateix he pogut conèixer molta gent amb qui tenia gustos en comú i que em despertaven interès per conèixer més sobre el seu àmbit artístic. Al principi em feia por fer les entrevistes, però després de fer les primeres vaig superar la meua timidesa.

Per fer l'audiovisual, vaig haver de gravar alguns exalumnes. Per això vaig haver d'anar a Barcelona, a l'Antic Teatre, per gravar l'Imma.

També vam anar a un *xiringuito* de la platja a l'estiu a veure cantar bossa nova a la Sònia Serrabao, i al festival de l'Interludi. La Blanca Costa i la Tània Font em van convidar a casa seva a gravar, i en Lluís Batallé, a la seva gelateria.

Crec que en aquest treball es pot conèixer la diversitat creativa que hi ha a Palamós. Tots són joves i tenen moltíssimes idees i moltíssims projectes en ment, i com més es donin a conèixer, més gent en podrà gaudir. Tots, d'una manera o d'una altra, han contribuït, i alguns encara ho continuen fent, que Palamós sigui un poble culturalment actiu.

Gràcies a aquest treball ara tinc una major sensibilitat artística, he après a dominar més la meua creativitat, i he arribat a la conclusió que la creativitat no necessita inseguretat, perquè la inseguretat tanca la porta a l'inconscient i a més ens bloqueja. Per això és necessari que deixem la inseguretat de banda perquè la creativitat pugui fluir.

Vull que la creativitat continuï formant part de la meua vida, ara mateix com a estudiant de segon de batxillerat, l'any que ve com a estudiant de filologia hispànica i en un futur com a professora.

Espero, finalment, que aquest projecte no acabi aquí. En Josep Seras em va proposar fer una trobada els vint-i-vuit exalumnes amb mi, el tutor, i òbviament qui s'hi volgués apuntar. Penso que seria una molt bona manera d'acabar el treball.

5 Bibliografia

- Amós Pérez Fuertes:
<http://amosperezfuertes.weebly.com/>
[Consulta: 20/3/15]
- Antic Teatre:
<http://www.anticteatre.com/>
[Consulta: 8/7/15]
- Atelier dels Somnis:
www.atelierdelsomnis.com
[Consulta: 8/7/15]
- Biografia de Francesco Tonucci:
https://es.wikipedia.org/wiki/Francesco_Tonucci
[Consulta: 20/3/15]
- Biografia de Guilford:
<http://www.biografiasyvidas.com/biografia/g/guilford.htm>
[Consulta: 20/3/15]
- Biografia de Maslow:
<http://www.biografiasyvidas.com/biografia/m/maslow.htm>
[Consulta: 10/4/15]
- Biografia de Roger Wolcott Sperry:
https://es.wikipedia.org/wiki/Roger_Wolcott_Sperry#Obra
[Consulta: 20/4/15]
- Biografia de Vigotski:
<http://www.biografiasyvidas.com/biografia/v/vigotski.htm>
[Consulta: 15/4/15]
- Boris Prat Rusalleda:
<http://www.borispratruscalleda.com/>
[Consulta: 18/7/15]
- CCCbeducació:
http://www.ccceducacio.org/ca_ES/web/guest/explorar/~Institut/e_11054
[Consulta: 1/4/15] 100
- Creative class:
<http://www.creativeclass.com/>
[Consulta: 20/4/15]
- Creatividad Aplicada, d'Alejandro Schnarch.
Editorial Starbook, edició del 2010
[Consulta: des del 5/8/15 fins el 19/9/15]

- Definicion.de:
<http://definicion.de/creatividad/>
 [Consulta: 1/7/15]
- Diari ABC:
<http://sevilla.abc.es/sevilla/20150315/sevi-deberes-perdida-tiempo-hacen-201503142244.html>
 [Consulta: 15/3/15]
- Diari ARA, creativitat i innovació, claus de la nova educació:
http://www.ara.cat/premium/tema_del_dia/Creativitat-innovacio-claus-nova-educacio_0_913708685.html
 [Consulta: 20/5/15]
- Diari ARA, Els Minyons de Terrassa fan història en descarregar un quatre de deu amb folre i manilles:
http://www.ara.cat/societat/Minyons-Terrassa-historia-descarregar-quatre-de-deu-folre-manilles_0_1472252945.html?utm_medium=social&utm_source=twitter&utm_campaign=ara
 [Consulta: 22/11/15]
- Diari ARA, Gardner i les 8 intel·ligències:
<http://criatures.ara.cat/pedrapapertisora/2011/05/13/gardner-i-les-8-intel%C2%B7ligencies/>
 [Consulta: 18/4/15]
- Edukanda:
http://www.edukanda.es/mediatecaweb/data/zip/1088/page_02.htm
 [Consulta: 17/7/15] 101
- El aprendizaje de la creatividad, de José Antonio Marina i Eva Marina. Biblioteca up edició del 2013
 [Consulta: des del 15/6/15 fins el 30/8/15]
- El blog de Salvaroj:
<http://www.salvarojeducacion.com/2012/11/10-valores-fundamentales-para-educar-en.html>
 [Consulta: 29/7/15]
- ELISAVA TdD:
<http://tdd.elisava.net/coleccion/17/de-la-torre>
 [Consulta: 24/4/15]
- Erotomania, Creativitat a la història:
<https://erotomania.wordpress.com/2007/05/12/creatividad-en-la-historia/>
 [Consulta: 20/7/15]
- Escola de competències:
http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:http://escueladecompetencias.eu/wp-content/uploads/2011/10/evaluacion_de_competencias.pdf&gws_rd=cr&ei=UWNsVt-dIIg_ULPEnKgL
 [Consulta: 16/6/15]
- Escrits, d'Àngel Ros i Bosch, editat pel PUNT. Edició del maig del 2002.
 [Consulta: 1/12/15]

- Howard Gardner:
<http://howardgardner.com/>
 [Consulta: 16/4/15]
- IEC:
<http://www.iec.cat/activitats/entrada.asp>
 [Consulta: 1/7/15]
- INS Palamós
http://inspalamos.cat/index.php?option=com_content&view=article&id=4&Itemid=102
 [Consulta: 14/12/15] 102
- John Seely Brown:
<http://www.johnseelybrown.com/>
 [Consulta: 18/7/15]
- Neuronilla:
<http://www.neuronilla.com/documentate/articulos/55-creatividad-definicion-reflexion-e-investigaci/203-desarrollos-conceptuales-y-operacionales-acerca-de-la-creatividad-ricardo-lopez-perez.html>
 [Consulta: 11/11/15]
- Prezi:
<https://prezi.com/tqty0zw9qmg/treball-recerca/>
 [Consulta: 20/3/15]
- RAE:
<http://www.rae.es/>
 [Consulta: 1/7/15]
- Richard Gerver:
<http://www.richardgerver.com/>
 [Consulta: 3/7/15]
- Roger Schrank:
<http://www.rogerschank.com/>
 [Consulta: 9/7/15]
- Sir Ken Robinson:
<http://sirkenrobinson.com/>
 [Consulta: 8/6/15]
- TESS:
<https://www.tes.com/article.aspx?storycode=2084549>
 [Consulta: 29/4/15]
- The Covers Band:
www.thecoversband.com
 [Consulta: 1/5/15]
- Tiposde.org:
<http://www.tiposde.org/cotidianos/555-tipos-de-creatividad/>
 [Consulta: 13/4/15] 103
- Tony Wagner:
<http://www.tonywagner.com/>
 [Consulta: 19/4/15]
- Wikipedia, Creativitat
<https://es.wikipedia.org/wiki/Creatividad>
 [Consulta: 1/7/15]

6 Agraïments

Aquest treball no hauria estat possible sense l'ajuda, en primer lloc, del meu tutor. Ha sabut orientar-me en tot moment, solucionar els meus dubtes i ajudar-me a enfocar el treball, a més de donar-me seguretat i tranquil·litat per fer-lo.

Moltíssimes gràcies també a l'Alex Domènech, l'Alexan Weltz, l'Amós Pérez, la Blanca Costa, en Boris Prat, en Carlitos Blues, en Coco, la Gisela Cruz, en Guillem Morera, l'Imma Romero, en Jordi Padrosa, en Jorge Fuentes, en Josep Seras, la Karma Pellicer, la Lizzie Cots, en Lluís Batallé, en Lluís Martí, la Mònica Planas, la Montse Darnaculleta, en Nil Figueras, la Nuri Cruz, l'Oriol Mendieta, en Pau Figueras, en Roger Farrarons, la Sònia Serrabao, la Tània Font, en Xavier Castanys i en Xeco. Gràcies per haver volgut participar en aquest projecte, per haver-me ensenyat tantíssimes coses, per haver volgut explicar-me les vostres experiències i per la vostra amabilitat en tot moment.

Així mateix, voldria donar les gràcies al Servei d'Arxiu Municipal de Palamós, per haver-me assessorat i ajudat aquest estiu, i haver-me proporcionat el material necessari en totes les meves visites, en especial a l'Àlícia Genís.

Haig d'agrair també a en Maurici Abadla la seva ajuda amb l'edició de la portada, i a en Javier Cano, tant l'ajuda amb l'edició del vídeo, com els seus consells a l'hora de fer el treball. Sense ells, les idees que tenia no s'haurien pogut dur a terme.

A les meves amigues, els meus amics i la meva família, pel suport incondicional i les ganes de continuar endavant que em donen sempre.

Sense el vostre granet de sorra aquest treball no hauria estat possible.

L'audiovisual, podeu visualitzar-lo buscant al Youtube "Obrir la porta a l'inconscient"

<https://www.youtube.com/watch?v=35NEPFNU03A>

OBRIR LA PORTA A L'INCONSCIENT

Educació i creativitat.
Un cas d'estudi:
alumnes de diferents èpoques
de l'Institut de Palamós

© LORENA VILCHES ROBLEDILLO

© 2017 D'AQUESTA EDICIÓ
AJUNTAMENT DE PALAMÓS

COORDINA
SERVEI D'ARXIU MUNICIPAL DE PALAMÓS

RESUM LINGÜÍSTIC
TERESA CUADRADO

DISSENY
LUPAGRAFICS

IMPRES A CATALUNYA L'ABRIL DE 2017 PER
IMPREMTA AUBERT

DIPÒSIT LEGAL
G1573-2017

Es prohibeix la reproducció total o parcial d'aquesta obra,
en qualsevol de les seves formes, gràfica, digital o audiovisual,
sense l'autorització prèvia i escrita de l'editor, llevat de citacions a revistes,
diaris o llibres, sempre que es faci esment de la seva procedència.

L'Ajuntament de Palamós no es fa responsable dels continguts i opinions
que es reflecteixen en el text, així com de possibles errors o imprecisions.

OBRIR LA PORTA A L'INCONSCIENT

Educació i creativitat.
Un cas d'estudi:
alumnes de diferents èpoques
de l'Institut de Palamós

El quadern que us presentem és el novè número d'una col·lecció que edita l'Ajuntament de Palamós amb la voluntat de difondre els treballs guanyadors del Premi de Recerca Vila de Palamós. Aquest exemplar conté el resum del treball guanyador de la setzena convocatòria del Premi de Recerca Vila de Palamós 2015-2016, elaborat per Lorena Vilches Robledillo en el 2n curs de batxillerat a l'Institut de Palamós. Podeu consultar el treball original al Servei d'Arxiu Municipal de Palamós i en format resumit de quadern, a www.serveiarxiuunicipalpalamos.cat o des de la secció del Servei d'Arxiu del web de l'Ajuntament de Palamós www.palamos.cat.

9

Premi de Recerca
Vila de Palamós
2015-2016

Lorena Vilches Robledillo (Palamós, 1998).
Ha cursat els estudis de primària a l'Escola Vila-romà, i ESO i batxillerat a l'Institut de Palamós. Actualment estudia el grau de filologia hispànica a la Universitat Autònoma de Barcelona. És aficionada a escriure, i el seu treball de recerca neix, per una banda, fruit del seu interès per la creativitat i l'educació, camps en els quals li agradaria treballar en un futur; i per una altra, per la motivació de conèixer gent del seu poble amb els seus mateixos interessos culturals.